

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe un an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sămbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XIX.****Blaj, 30 Ianuar 1909.****Numărul 4.****Invitare de abonament.**

Cu 1 Ianuar. st. n. 1909
intrăm cu ajutorul lui Dum-
nezeu în anul al XIX-lea al
foii și publicăm abonament
nou la „Unirea,” rugându-ne,
ca stimații noștri cetitori să
binevoiască a-și reînoui abo-
namentul de timpuriu.

Prețul de abonament ră-
mâne tot cel de până aci, care
este indicat în fruntea foii.

Ceice sunt încă în restanță
cu abonamentul de pe anul
trecut, cum și cei în restanță
de pe mai mulți ani de mai
înainte, sunt rugați respec-
tuos, să binevoiască a-și a-
chita datoria.

Administrațiunea.**Reforma de dare.**

Decând așteaptă țara o dreaptă
reformă a dărilor! Aproape nu a
fost sesiune, în care să nu se fi
urgitat, că este ceasul al unspre-
zecelea, de a reveni asupra sarcini-
lor, ce statul le impune cetățeni-
lor săi, de a se lua în considerare,
că sunt clase de oameni, cari nu
le mai pot suportă și sunt alții,
cari nu plătesc nici o dare deși se
bucură de beneficiile statului altcum
ca cei dintâi. Așa se vede, că în
sfârșit s'au convins și cei dela gu-
vern, că trebuie se revină asupra
acestor stări de lucru, și ca o re-
formă a dărilor se impune.

El lucru cunoscut, că legea de
dare de până acuma s'a bazat mai
ales pe venitul, ce îl aduce pământul.
Ungaria a fost și este țară
agricolă, ocupațiunea majorității co-
vârșitoare a locuitorilor săi a fost
și este agricultura, natural, că și
la stabilirea dărilor s'a avut aceasta

în vedere și fiind lipsele țării mari
și isvoarele ei de venit puține, s'a
stabilit darea de pământ la o sumă
oribilă, chiar a patra parte din ve-
nitul curat al pământului 25%. Mai
calculează, că după suma aceasta
se stabilesc și aruncurile (comunale,
comitatense, de stat etc.) se poate
zice, că mai mult de jumătate, pe
alocurea chiar trei părți din venitul
curat al pământului mergea în di-
ferite dări, aruncuri. Ba mai luând
în considerare, că cl. I. de dare de
venit impunea darea capului, prin
care tocmai familiile cele mai să-
race erau lovite, faptul acesta strigă
cătră cer, cerând o îndreptare cât
mai mare și mai grabnică.

Pe de altă parte legea de până
acuma era cu mare cruțare față de
unele clase de oameni, mai ales
față de aceia, pe cari îi înșiră în
clasa III și IV de venit. Anume
legea stabilește, ca oficianții pu-
blic se plătească anumită dare după
salariul, resp. venitul, ce-l are.

Fiind însă mulți, cari nu au
salar fix, iar alții, cari deși aveau
venite uriașe, dar puteau eluda
legea, fasionând mai puțin, era și
aci anomalia, că tot oficianții cu
plăți mai mici plăteau dările cele
mai mari, pe când advocați, medici,
profesori universitari, ingineri etc.
fasionau aproape nimica, după care
se înțelege, că erau aproape scutiți
de dare. S'a constatat, că în Un-
garia 70 de advocați au fasionat,
că venitul lor anual e sub 100 cor.

Iar cu privire la ocupațiunile
libere legea de până acuma e foarte
mancă. Ce e drept, pe atunci, când
s'a adus, Ungaria era încă departe
de a putea avea speranță, că are
se facă progrese mari și pe terenul
industrii și al comerțului. În pri-
vința aceasta lăsată fiind pradă
Austriei, de unde pe toate vămile
curgea marfă bună rea, intențiunea
legii a fost se ocrotească la început
industria și comerțul țării, dându-i
prilej se ia aripi. Numai, că în

decursul anilor au răsărit pe te-
renul acesta nouă ocupațiuni și is-
voare de venit, pe care legea nu
le contemplează. Și multora și aici,
nu li-se putea stabili percentele de
dare, fiindcă nu spuneau, ce venit au.

Urmarea a fost, că dare plă-
teau oamenii săraci, proprietarii,
oficianții cu salare fixe, pe când
bogații țării, bancherii, comercianții,
fabricanții, advocații etc. plăteau
percentele după venitele, ce le
fasionau.

Noul proiect de reformă are toc-
mai această vedere. Fiecare se plă-
tească dare, după venitele ce le are.

Darea de venit de cl. I. —
darea capului — proiectul cel nou
o șterge.

Tot asemenea și cl. II., adică
cele 4 cor. ce trebuia să le plă-
tească proprietarii de case sau de
pământ după averea, ce o aveau
sub 100 fl. resp. 8 cor. pentru a-
verea peste 100 fl. o șterge.

Acei, cari trăiesc după salar
fix — cei ce sunt supuși la dare
de venit cl. IV. — până la 800 cor.
sunt scutiți de dare, peste 800 cor.
plătesc după o scală oarecare a-
numite percente. Aceste sunt fa-
vorurile ce reforma de dare o dă
oamenilor săraci.

Pe noi ne interesează mai de
aproape darea de pământ, fiind po-
popul nostru mai tot agricultor. Pro-
iectul cel nou scărește darea de
pământ dela 25% la 20. Va să zică
plugariul nu a patra parte din ve-
nitul pământului său va plăti în
vistieria statului ci a — cincea.
Puțină mângâiere! Așteptam dela
reforma cea nouă, dela era aceasta
nouă, care s'a ridicat sub mari frase
democratice, că va statori și aici
un minimal scutit de dare, dar a-
ceasta nu s'a făcut. Apoi se nu
uităm, că ce plătim mai puțin la
darea directă, va trebui se plătim
mai mult în aruncuri. Sumele tre-
buincioase comunelor, comitatelor
spre scopurile lor sunt statorite de

regulă după dare. Scărindu-se dareă directă, va trebui pretutindenea să se urce aruncurile și tot acolo suntem. Că ne este indiferent, că oare cui plătim, statului sau comitatului, că tot în cărticica de dare se înseamnă. Și nu vor fi puține comunele acelea, în hotarele cărora aflându-se moșieri mari, vor trebui se urce binisor aruncurile, ca se poată ajunge la sumele statorite.

Inspiră îngrijire și dispoziția aceia a reformei de dare, care ordonă îndreptarea catastrului de pământ. De comisiunile esmise de comitat spre scopul acesta poporul nostru totdeauna a dus o frică mare. Va fi având de bună seamă o tristă experiență în privința aceasta. Considerând, că îndreptările acestea nu se vor face probabil în defavorul subiectului de dare și nici în defavorul proprietarilor mari din comună, că plugariul, ce câștigă la scărirea dărilor, mai că va plăti, la îndreptarea catastrului, putem fi liniștiți, că și pe viitor tot atât vom plăti, ca și până acuma. De cumva nu vom plăti mai mult.

Nu-i, vorbă are reformă aceasta și unele dispoziții norocoasă, și este un progres față de cea trecută, dar pentru poporul agricultor aproape nu conține nimica mai bun. Selten kommt was besseres nach.

Ștendiștii arhidiecezani.

Publicăm seria a doua a tinerilor, împărțiți cu stipendii, din fondurile ce să administrează la stat.

I. Fundațiunea „Ramonașai.”

1. Petru Suciu, filosof IV. Budapesta 630
2. Alesandru Borza, filos. I. Budapesta 630
3. Nic. Pop, curs IV. ind. art. B-pesta 630
4. Laur. Giurgiu, tehnic II. Budapesta 630
5. Ioan Colbazi, jur. an. II. Budapesta 630
6. Nicolau Dănilă, silvan. II. Selmetz 630
7. Ilariu Cojocariu, jurist ap. II. Cluj 200
8. Silviu Maior, rig. jur. I. Cluj 168
9. Victor Suciu, rig. jur. I. Cluj 168
10. Vasiliu Fulicea, rig. jur. I. Cluj 168
11. Iulian Cârje, voluntar mil. I. Brașov 168
12. Ioachim Tolciu, jur. II. Budapesta 168
13. Ioan Astăluș, jur. an. I. Budapesta 168
14. Simeon Nemeș, rig. jur. I. Cluj 126
15. Iuliu Crișan, medic an III. Viena 126
16. Traian Medrea, g. cl. VII. Alba-Iulia 126
17. Nicolau Solomon, g. cl. VIII. A-Iulia 126
18. Laurențiu Fodor, gim. cl. VII. Blaj 126
19. Ștefan Oniga, gim. cl. VIII. Blaj 126
20. Aurei Ramonașian, gim. cl. VII. Blaj 126
21. Coriolan Ramonașian, g. cl. III. Blaj 126
22. Ilie Marinca, gimn. cl. VII. Gherla 126
23. Aureliu. Moldovan, cl. I. reală sup. mil. Kismárton 126
24. Aureliu Pop, gimn. cl. V. Sibiu 126
25. Vasiliu Mircea, gimn. cl. III. Zelau 126
26. Aureliu Popp, gimn. cl. II. B-pesta 126

II. Fundațiunea „Ioan Bobb.”

27. Clemente Petrovan, j. a. II. B-pesta 120
28. Alesandru Bușita, g. cl. VII. Bistrița 120
29. Laurențiu Băbuțiu, g. cl. VI. Sibiu 120
30. Georgiu Pop, g. cl. VI. Baia-mare 120
31. Georgiu Bob, gimn. cl. VI. B. aj 120

III. Fundațiunea „Petru Maior.”

32. Laurean Maior, gm. cl. VI. Blaj 120

IV. Fundațiunea „Gavrilă Vaida.”

33. Oct. Bohățiel, acad. com. I. Graz. 140
34. Eugeniu Hoblea, gimn. c. V. Beiuș 140
35. Ioan Pasca, gimn. cl. VIII. Gherla 140
36. Nicolau Vaida, g. cl. II. Baia-mare 140

V. Fundațiunea „Efraim Klein.”

37. Aureliu Boteiu, v. m. I. Viena reg. 51 360
38. Nicolau Voicu, gimn. clasa V. Blaj 240

Bazaconile „Luptei.” Ne-am mirat într'adevăr de spiritul nedisciplinat, care parcă domnește în redacția Luptei și mai ales de patimile personale, cari sbugnesc mereu, porniri, cari reduc foarte mult nimbul ziarului numit al partidului național. Ne-am mirat și am tăcut! Acum trebuie să răspundem și noi la niște „bazaconii” publicate în nr. 7 dela 26 crt.

Sub titlul: „O acțiune a Scaunului papal pentru apărarea școalelor noastre se afirmă, că tinerul profesor de teologie dela Gherla Vas. Moldovan, ar fi fost tras în cercetare disciplinară, pentru câțiva articoli publicați în „Unirea,” în cari se combătea vicarul Tit Bud pe tema separării preoților în ungureni și ardeleni. A doua știre, asta „pozitivă,” spune, că Sf. Scaun apostolic ar fi ordonat cercetare contra — Ordinariatului de Gherla, că lasă în funcțiune pe vicarul Tit Bud, prietinel francmazonilor și trădătorul școalelor românești.

Mărturisim, că știrile acestea ne-au surprins, de aceea am și căutat să le controlăm. Informațiile noastre, cari nădăjduim, că au isvor cu mult mai pozitiv, decât acela din care „Lupta” și-a scos știrile ei, spun, că amândouă comunicatele „Luptei,” sunt fantastice și menite poate să facă puțin mai interesantă foaia partidului.

Regretăm, că un ziar, pretins serios, poate aruncă în public știri așa grave, cu o ușurință copilărească.

FOIȚĂ.

Enigmă.

*Ști tu de ce-i atâta farmec
În raza blândă din amurg?
De ce s'ascund atâtea taine
În valurile care curg?*

*Ști dorul îndrăgitei păseri
Doinind în umbrele de tei?
De ce, când cade roua sării
Și floarea închide pieptul ei?*

*Ști vraja razelor de lună
Bătând la geam cu atâta dor?
De ce și stelele'n vâpaie
Iși istovesc ființa lor?*

*Ști tu de ce se leagă vîntul
De ramuri numai și de flori?
De ce în nebunatic freamăt
Vredă să le sfarme uneori?*

*Ști tu apoi de ce'n poiand
Stă ciobănașul gînditor?
De ce și buciunîi doinește
Cu atâta foc, cu atîta dor?*

*E-o taină singurd'n enigmă
Oricare rînduri alegînd,
De-ai înțeles-o și țî-i dragd,
Ne potrivim în dor și'n gînd!*

Dela Bistrița.

IOAN BOȚU.

— *Nuvelă originală a „Unirii” de I. Agârbicean.* —
(Continuare și fine).

Să făcuse rea, și încep să incalce ca șaua. Mult s'a temut de ceva, da în urmă, după multe frământări, s'a hotărât, și pentru asta îi zise odata

— „Ma Ioane, ști tu ce m-am găndit eu?
— Ce tu muere?”

— Să mergem din sat. Să ne ducem unde ai fost tu în tinerețe. Acolo se câștigă averea! M-am tot găndit, și văd, că numai așa se poate. Trebuie să cercăm!”

Boțu se întunecă deodată. Obrăzii i-se muiră, și sta deoparte plouat, supărat de moarte. Deodată însă ochii îi lucira, și întâia dată în viață în ochii aceia cetia o voință hotărâtă, în fața muierii.

— „Mai bine mă împușc. Asta una nu să mai poate. Însamănți-o tu muere.” Și în mânia ce-l cuprinsă eră pe aci să scape la crișmă să beie mult, tare mult. Dar nu s'a dus.

Ci Ileana lui eră o fire blăstamată de muere. Atâta i-a vorbit, atâta l-a rugat, atâtea i-a descântat, până să-și iese din toate mințile și să plece în lume.

Și-au luat ziua bună dela Sanda, dela cunoscuți, și duși au fost. Dar Ioan Boțu a plecat cu o ură adâncă în suflet față de femeie. Cât ce au ajuns a luat o căsuță, și-a lăsat acolo nevasta și copiii, și a intrat

în șirul băeșilor. Și îndată ce l-a pătruns mirosul de cărbune, îndată ce și-a zmolit veșmintele albe, îndată ce mașinăriile cu vuetul lor încep să-i cante la urechie, el simția că-i prăpădit pentru totdeauna. Cât a luptat el să uite, să se dedeie acasă, în satul lui, să-și îngroape trecutul acela scurt de trei ani, care i-se deschise în tinerețe ca o prăpastie neagră, gata să-l înghită. Dar în femeie, în Ileana lui, încolțise sămânța neurată a dorului de avere. Și Ileana l-a făcut să-i fie zădarnică truda lui de zece ani, acolo la ei în sat.

Vre-o câteva săptămâni se împotrivi beuturii. Da din cap, ca și când ar împunge, dar nu luă din magazie o litră ori două de rom, ca alții. Trecea pe dinaintea crișmei cu ochii închiși, ținându-și răsuflarea. Dar zădarnică i-a fost încercarea. Munca aceea grea și istovitoare de multe ori îl făcea să uite, că are muere și copii, se simțea iarăși singur, — el și brațele lui, — și de multe ori ardea și trebuia să se stâmpere.

Și când veni mai întâi acasă beat, cu ochii roșii, clătîndu-se pe picioarele groase, ca niște lăstare, Ileana încep să-l injure, să-l asamene cu toate dobitoacelele. El n'avea decât o singură vorbă acum: „Tu ești de vină. Bani țî-au trebuit, bani vei găsi de-ți vor sări ochii.” Dela o vreme încep să se bată Izbeau cu ce le cădea în mână, în răgnetele copiilor.

În urmă femeia trebuia să plece. Nu

REVISTE.

Budapesta. Poziția guvernului coaliționist e de tot critică; — aceasta o dovedește dese audiențe ce le acordă Monarhul ministrilor noștri, voind să afle prin ce mijloace s'ar putea înlătura criza, ori dacă aceasta nu s'ar putea, cum s'ar putea înlocui actualul guvern și majoritatea lui. — Ziarele din Viena scriu într'un ton de tot pesimist. Ele spun, că Viena nu-și va da învoirea la desființarea bancei comune, căci atunci ar lucra contra intereselor Monarhiei.

Concesii pe terenul militar nu s'ar vor acordă, banca națională magiară rămâne un vis — iar contingentul recruților trebuie urcat și proiectul de reforma electorală trebuie schimbat radical. Toate aceste aduc guvernul într'o poziție de tot critică. Coaliția are se aleagă între alternativele: face tot ce-i dictează Viena jertfindu-și ca și până aci principiile, ori nu face și să ducă salvându-și în chipul acesta ultima adreanță de popularitate.

România. D. A. Sturdza min. preș. după 50 ani de activitate publică, ca om de stat și ca muncitor s'a retras din mișcarea politică. — În locul lui e designat I. Brătianu un bărbat cu cumpăt și oțelit în luptele politice.

CORESPONDINTE.

Iasi, 20 Ian. n. 1909.

O idee măreață.

E cunoscut tuturor, că în România pe când toate cluburile de partid: liberale, conservatiste, junimiste, naționaliste ori social-democrate își au foaia lor zilnică, în care să-și espună tendințele lor, *singur catolicii* n-au până acum nici un organ, nici o gazetă, nici o revistă, care să le fie armă de apărare ori mijloc de dezvoltare și înflorire a simțământului catolic.

Dar lucrul e mai minunat, că nu numai partidele de orice culoare își au foaia lor proprie, ci chiar și străinii. — Străinii de neam, străinii de simț și cugetul românesc își au organul lor, cu tendințele lor, cu aspirațiunile lor, deasemeni străine.

La rândul întâi, ca totdeauna și ori unde vin Evreii, cari pe lângă foile prea cunoscute, ca *Adevărul*, *Dimineața*, *Patriotul* et comp. scrise cu litere românești, dacă nu cu limbă românească, mai au foi volante ori jurnale scrise în jargonul jidovesc, cu caracter și tendințe pur jidovești, propagând ideile Sionizmului și principiile perverse ale talmudului. Ba și Protestanții își au foaia lor: „*Bukarester Tageblatt*“ apărând cu energie cauza confesiunii evanghelice numai de dragul celor câtorva Protestanți pribegiți pe pământul românesc. Națiunea franceză s'ar jenă de n'ar fi reprezentată prin vre-un organ scris în limba franceză — de dragul ei iată, că se publică senzaționala gazetă: „*L'Indépendance Roumaine*.“

Ba chiar și Grecii întocmiră nu de mult o gazetă: „*Hellas*“ în limba neo-elină“ cu caracter tendențios, pur grecesc.

Va veni timpul, când și Turcii răzlețit, prin Dobrogea vor publica foaia lor, dacă până acum încă nu o au! Ba și Sârbii și Bulgarii.

Lucrul cel mai trist e, că numai catolicii din România n'au până în ziua de azi nici un organ, dar *nici unul*, fie săptămânal, lunar, semestrial, dacă nu cotidian, prin care să se poată apăra în contra atător atacuri și insinuări provocate de presa antagonistă, anti-catolică. Pentru cauza catolică nimeni n'ar pune azi un cuvânt bun, ci din contră sunt cu toți gata pentru a stârpi catolicismul de pe fața pământului, de li-ar sta în putere.

Și pe când dușmanii stârnesc pe seama catolicilor neadevărurile și calomniile cele mai negre, catolicii tac nu spun nici un cuvânt. Parcă s'ar aplică vorba: „*qui tacet, consentire videtur*.“

Și tăcerea lor dă adversarilor ocazie, de a deveni mai aprinși și mai curajoși în apărarea aserțiunilor lor, luând argumentul cel mai prielnic pentru a dovedi veracitatea afirmărilor lor tocmai din tăcerea catolicilor.

Ba încă is așa de îndrăzneți să strige în gura mare, că papistașii (sic!) ar descinge o propagandă teribilă, că ar catoliciza România, că ar fi pornit o luptă grozavă în contra bisericii ortodoxe.

Și pentru a implânta în masa poporului, în conștiința publicului românesc averșiune și ură față de catolicism, demonstrează în modul cel mai nelogic și absurd, cumcă catolicismul e elementul cel mai periculos și subversiv pentru neamul românesc. El trebuie deci strivit cu desăvârșire, eliminat de pretutindeni.

Pe baza aceasta afirmă în mod fanatic, că ori cine ar trece la catolicism, *eo ipso* pierde naționalitatea română.

După ei nimeni nu mai poate fi român

mai aveă ce să mănânce ea și copiii. Boțu nu mai aducea nimic la casă, ci prăpădea tot cu o femeie, găsită într'o crișmă, cu o femeie, care bea în rând cu băieșii.

Slabă, bolnavă ca vai de capul ei ajunsse Ileana acasă. Copiii erau zdrențoși de să-i mături de pe drumuri. Mamă-sa plângea, să cântă, că i-a rămas fata pe drumuri.

Și peste iarnă Ileana nu a avut ce face, a trebuit să șadă în nelegiuiri cu un român văduv din sat. Că fânul cât să făcuse pe fânate a fost numai vr'o patru cară în anul acesta.

Dar primăvara să pomenesc sătenii că vine și Boțu. Vine și scoate pe Ileana din casă, și intră el cu spălătura aceea, Dumnezeu știe de unde. Dar nu mai eră Ion Boțu de odată. Slăbise și se uscăse ca un cal de postă. Eră tare încă, dar să făcuse rău și certăreț, de numai o vorbă să-i fi zis și să aprindea.

Acum nu să mai fereă de nime. Beă acasă, bea în crișmă cu muerea ce o aduse. O prăjină de muere cu gura largă și cu niște ochi spurcați.

Oamenii vorbesc de ori ce noutate, chiar minune să fie, vorbesc până odată, apoi t-și uită căci t-și au năcazurile lor, ori altă noutate li-se pune în cale.

Așa și de Boțu.

Dar popa din sat nu să putea liniști de loc.

Eră popa Moise om trecut din lume, alb ca oais, dar cu inima plină de curățanie. Și când vedeă, că i-ar se strică vre-o căsătorie ce-a încheiat-o el, se ciudea rău dumnealui, și nu mai încetă din oftat și din tânguit. Bată-vă puterile ticăloșilor! Soți cu fii întunerecului, rușinea lumii și talpa iadului! Așa vă bateți voi joc de bătrânețele mele?“

Și-l chemă pe Ioan Boțu la dânsul. Acesta veni îndată. Puțin tulburat de rachi, privea prostește la moșneag și așteptă.

— Mă Ionu moșului, di ce trăești tu în păcat mă, di ce nu te întorci la femeia ta?

— Las să fie al meu păcatul părinte! Câți mai sunt așa. Și nu oameni de rând, ca mine. Eu știu popi, eu știu domni mari, cari trăesc așa.

— Mă Ionu moșului, mă, da nu te gândești tu la suflet, la iad și muncile de veci.

— Nu părinte, nu! Lasă-mă în pace. Mi greu, că trebuie să-ți spun chiar Dtale. Da eu în de acestea nu mai cred.

Popa până aici vorbi tot lin, ca pe o apă. Acum se tulbură deodată și glasul părea, că-i iasă dintr'o dobă spartă.

— „Păgânilor, nemernicilor. Iuda mă! Tu ești Iuda Iscarioteanul. Să ști, că pun blăstăm pe capul tău. Blăstăm pun, nime să nu te mai deslege!“

Ioan Boțu eși fără o vorbă. Avea el destule de gândit, destule de judecat.

Oamenii Pa început credeau, că Boțu trăește bine cu străina aceea. Dar de câte ori să îmbătă — acasă o pisă tot cu călcăiul cizmei. Ceea țipă, fugea și să ascundeă pe la vecini. Și Ion încă în noaptea aceea trebuia să o aducă acasă. Să rugă de ea ca un copil să vie, că nu o mai bate, nu o mai înjură.

Și oamenii să mirau acum ce să fie? Cum poate să trăiască cu spălătura aceea? Și să mirau și mai tare de vorbele ce le scotea din gură Boțu. Spunea că-i tot atâta ori ești rău ori bun. „Ce credeți mă? Este Dumnezeu? Nu este Dumnezeu. Sânt sfinți? Nu sunt! Este iad și rai? Nimic măi, curat nimic. Că oamenii n'au suflet. Numai dobitoacele au suflet, că ele sunt bune. Oamenii n'au! S'a isprăvit. Di ce mai mergeți voi la biserică?“

Oamenii căseau gura și se fereau de el. Se fereau și să i răspună. Că acum da numai ceva nu lăsai după el, cearta eră gata.

Cu ploile răci de toamnă Ion Boțu însă căzū la pat Căzū în lingoare. La o săptămână de boala femeie cea străină, cu gura largă, a șpers-o. Boala eră greă. Vorbea singur, să sculă din pat și o luă pe hotar, de îl aduceau oamenii și-l puneau în pat. Trecuse opt săptămâni da el tot holiă încă. Lingoarea fi trecuse, dar slăbise să-l poarte un copil pe palme, și început să tușască cu sânge.

La minte să mai limpezi și pofti în-

adevărat, patriot adevărat, decât numai ortodoxul, aderentul bisericii naționale ortodoxe. Ultima lor concluzie e, că oricine-i de altă confesiune, e dușmanul neamului românesc, și de aceea deviza lor nu-i alta decât: „*Afară cu străinii.*”

Dar scopul nu mi-i ca să intru în detaliuri, pentru a le arată greșitul principiu din care pornesc, că una-i națiunea, alta-i religiunea. Că doar cine ar putea susține părerea, că o parte din ardeleni unindu-se cu biserica rom.-catolică, *eo ipso* au încetat de a mai fi români? de a simți și cugeta românește?

Scopul meu e numai de a zice, că azi, când sunt atâtea păreri greșite în ceea ce privește religiunea catolică, când lumea cultă e rău dispusă față de catolicism, când presa românească atacă așa de deseori și așa de înviersunat pe catolici, chiar în sentimentele lor cele mai delicate și sfinte, cred, că e indispensabil și inevitabil de necesară o *foaie catolică*, care să lămurească ideile greșite și să respingă argumentele dușmanilor.

Dar cu toate acestea de câteori nu s'a tot vorbit, nu s'au tot pus la cale fel de fel de planuri, de propuneri frumoase, dar nimeni nu s'a pus pe lucru. Și acestea „*pie desideria*” n-au fost realizate încă până de față de nici unul din catolicii Țării românești!

E o măreață idee de a înființa un organ catolic, dar totdeauna această idee e o problemă foarte grea și foarte greu de disolvat.

Pentru cine mai întâi de toate să o înființeze? Oare pentru aceea amestecătură de toate națiile, care de altmintrelea formează majoritatea catolicilor de prin orașe? Oare pentru acel sârman popor catolic de prin satele Moldovei, nedepins cu cetirea.

Și de vreme ce mijloacele materiale nu permit a se organiza două foi: una cultă pentru cărturari, și alta poporanistă pentru popor, ci numai una singură, atunci din

tr'o zi pe popa Moise la sine. Când sosi moșneagul, Ion zise:

— „Vezi părinte că mă duc acum. Mă duc și nu-mi pare rău. Vreau numai să plec împăcat cu Dumnezeu. Văd eu bine că sunt un ticălos, Iuda cum ai zis Dta. Toate păcatele le-am făcut, dar cel mai mare ba: în mine nu a fost pofta de îmbogățire, și asta e păcatul cel mai mare. Că uite, cealalte toate le-am putut învinge. Iar acest din urmă nici nu a fost în mine, a fost în murea mea, și totuși mi-a pus capul. De aceea ascultă părinte, Eu am adunați trei sute de zloți. În casă, sub piciorul patului, sub piciorul de dindărapt cel drept, acolo sunt săpați în pământ. Dta să-i ieai. Și cu jumătate să cumperi cărți sfinte la biserică și haine, iar jumătate să-i dai copiilor, că sunt mari acum. Dar muerii numai să-i arăți, dar să nu li dai nici un crițar.

— Pe Ileana nu o ierți nici acum?

— Nu părinte, nu, că nu o iartă Dumnezeu.

Popa Moise s'a apucat apoi să-i cetească molitva, să îl spovedească. Dar până când i-a cetit deslegarea, până și-și ridică patrafirul de pe capul lui Ion Boțu, acesta să întinse odată și apoi înțepeni din toate oasele.

acest fapt rezultă altă greutate pentru scriitorii și colaboratorii foaiei, anume; de a ști și putea uni aceste două extremități: de a satisface atât cerințelor lumii culte cât și cerințelor poporului; de a defecta și instrui moralicește atât lumea cultă cât și pe cea neluminată.

Putința de a uni aceste două extremități, e o artă. De scrii puțin mai adânc, nu te înțelege poporul — iată Scila; de scrii prea jos, în stil prea poporan, nu placii lumii culte, iată dai în Charibda! De sigur, că „*in medio virtus.*” dar nu știu, de să va putea merge drept prin mijlocul acestor două extremități. Și ușor lucru e, ca să se dizgusteze ori lumea cultă ori poporul din motivul arătat mai sus — și atunci nimeni nu i-ți va mai abonă foaia, ce va costă atâtea sacrificii și atâtea greutăți!

Cauza de ce până în prezent nu s'a întemeiat nici o foaie catolică în România, nu e lipsa spiritului de solidaritate, nu e neglijarea concentrării tuturor puterilor și forțelor Catolice, nu e lipsa de scriitori capabili, insuficienți de simțământul catolic, nu e lipsa de mijloace materiale; ci e tocmai de nu neputință, atunci cel puțin nespun de marea greutate ce o vor întâmpina scriitorii de a scrie lucruri adânci, serioase și înalte, dar totdeauna în mod clar, în stil simplu și în limbă corectă, ca să delecteze nu numai pe oamenii culti cât și pe poporul rural.

Și cred că a venit în sfârșit vremea, de a se înființa odată această foaie catolică, de vreme ce această stagnațiune, această anomalie nu poate dura mai multă vreme fără urmările cele mai dezastruoase pentru catolicii din România.

Primejdia e stângerea ori micșorarea conștiinței catolice din popor, e indiferențismul în lucrurile religioase, de care boală contagioasă sunt infectați mai toți catolicii de prin orașele românești.

Putinii catolici culti din România, pasionați de cetirea cărților românești, de vreme ce nu găsește nimic scris în simțământul catolic, cetește tot ce le cade în mână: foi și reviste cu tendințe materialiste ori în genul liberilor cugetători (libre-prensus); broșuri ori cărți cu cuprins demoralizator.

Și acest venin de prin cărțile eretice ori imorale ușor poate trece dela orașe și la sate, demoralizând întreagă țărâניה catolică.

Azi când procentul analfabeților echivalează cu a știutorilor de carte, e lucru foarte ușor, ca vre-un știutor de carte să capete ori să cumpere vre-o carte, vre-o broșură pornografică, pe care să o aducă mai apoi în sat, ca de la dânsul să afle satul întreg despre cutare ori cutare istorioară imorală.

Noroc, că poporul, fie chiar știutor de carte, e încă nedepins cu cetirea a ori ce soiuri de cărți! Dar dacă va da de gust, atunci cine le va mai putea opri patima cetitului? Și atunci ce ai să le dai de cetit?

Pomenesc numai un fapt. În parohia catolică din Huși (jud. Fălciu), unde catolicii deși țărani, sunt mai luminați de cât altundeva, parohul i-a îndemnat să nu mai cetească cărți, cu un cuvânt rele, oprite de biserică, ca să nu își otrăvească sufletele și să nu li despoaie de sf. credință.

— Ei bine, răspunseră, nu vom mai ceti, Sfinția Ta, dar atunci dă-mi alte cărți

mai bune, cărți catolice, scrise pe românește.

Și ce eră să le dea bietul paroh? Cartea de rugăciune o au și se roagă din ea în biserică. catehismul și biblia o știu pe de rost. Imitațiunea lui Hristos au cetit-o deja . . . ei vreau cărți, scrieri cari să-i delecteze și să li instruească moralicește, dar cari spre durere încă nu se afiă!*)

Toate aceste lucruri dezbătute serios au născut o idee măreață de a să înființa o foaie catolică ce să apară cel puțin de două ori pe lună. Pionierii cari pregătesc drumul activității catolice prin presă catolică în limba română sunt preoții seculari și regulari din Moldova. Spre acest scop s'a alcătuit în Iași un comitet sub prezidența Prea sf. Sale Arhiepiscopului — Episcopului Eparhiei catolice de Iași, Niculae Iosif Camilli, ca să aducă la realizare întemeierea unei foi catolice. Au adresat un *Apel* către toți bărbații doritori de realizarea acestei idei mărețe, de la al căror sprijin material și moral atârnă publicarea organului catolic.

Dacă apelul lor va avea răsunet în inimile catolice, de va fi salutat cu bucurie și primit cu aplauz, ne va arăta viitorul. Deă numai Cel de sus ca această sfântă și măreață idee să fie realizată cât mai de curând și cât mai de frumos, spre binele și înflorirea bisericii catolice din România.

Dela Bistrița.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Constat cu mulțămită primirea următoarelor sume: Niculae Cortac, Nicodim Rus, Niculae Muntean, câte 5 marce. Ștefan Handrea, 10 m. Urdea Georgie, Zaharie Ban, Rusalim Oana, Miron Oana, Niculae Salariu, Niculae Dobrin, Ioan Piticașiu, Traian Mardan, Ioan Scarnet, Zasin Nara, Niculae Manet, Toader Păcurariu, Patean George, Ioan Lucaciu, Toader Cristan, Ioan Filip, Roman Pleșa, și Ioan Ciora câte 50 fenici. George Mănică, și George Șiofron câte 20 fenici. Gheorghe Vlad, Niculae Bărbat, Elie Dragoș, Toader Czintarea, Ioan Muntean, Ovidiu Sibian, Gheorghe Simplăcean, Ioan Șuluț, Ioan Fleșeriu, Aurel Todoran, Vasile Puia, Petru Anușca, Onuț Oltean, Vasile Petruțiu, Argir Handrea câte 1 marcă. Gheorghe Spornic, Traian Opreș, Ioan Păcurariu, Mailath Ursu, Alesandru Fleșeriu, Vasile Fleșeriu, Vasile Handrea, George Frățilă Niculae Hurubean câte 2 mărci. Mănărade, 15 Ianuar 1909. *Ioan Handrea*, paroh gr.-cat.

— Bunii noștri credincioși Paul și Antoaneta Wolla au dăruit pe sama bisericii noastre române unite din Vișag o sf. evanghelie frumoasă în preț de 25 coroane, pentru care faptă nobilă, Bunul Dumnezeu să le răsplătească cu bogatele Sale daruri; iar eu în numele parohienilor mei le aduc cea mai adâncă mulțămită. Vișag, (p. Vecseház) la 20 Ianuarie 1909. *Romulus R. Stoica*, preot român unit.

Hymen. *Ioan Barna*, teolog estern și *Lucreția F. Secetă* anunță serbarea cununiei lor, ce să va celebra în 14 Februarie n. la 1 oară d. a. în biserică greco-catolică din Șaroșul-săsăsc.

*) Atragem luarea aminte asupra Bibliotecii „Unirei,” a cărui cuprins e creștin.

Pentru victimele cutremurului din Italia. Escelenția Sa Mitropolitul Victor, în numele său și a P. P. S. S. Episcopi sufragani, publică un călduros cercular către întreg clerul, în care îl invită să întindă ajutor celor nefericiți. Dispune următoarele:

1. Preoții într-una din Duminecile proxime să cetească poporului de pe amvon sub sf. liturgie și să explice credincioșilor cuprinsul acestui cercular.

2. La însărat și la mănecat să facă rugăciuni pentru odihna sufletelor celor adormiți în urma cutremurului întâmplat în 28 Decembrie 1908 în Messina, în Reggio di Calabria și în toate ținuturile aceloră. Cântări sacre să înălțăm către Dumnezeu să dăm expresiune condolenței către cei atinși de aceea calamitate cerând milă și dar de sus după cele ce să află prescrise în Mineiu ziua 26 Octombrie întru pomenirea înfricoșatului cutremur.

3. Facerea de bine și împărtășirea să nu o uităm, că cu unele ca aceste să îmbânzește Dumnezeu: de aceea Curatorii bisericilor în aceea Duminecă sub sf. liturgie să umble cu tăierul spre aceea rânduit și să culeagă dela credincioși elemosină, câtă se vor îndură a întinde pe sama celor nenorociți, — suma adunată în aceea zi numai decât să o susțeară cu mandat poștal de-a dreptul la „Cassa centrală arhidiecezană în Blaj“ ca colectă făcută în folosul celor loviți de cutremurul pământului în Messina și în Reggio di Calabria și în toate ținuturile aceloră.

4. În Dumineca sau în sârbătoarea următoare aceasta să o împlinească preotul în biserica filială sau în alta biserică vecină carea i-s'a încredințat spre administrațiune interinală.

5. Dacă s'ar întâmplă, ca în cutare biserică să nu se adune nimica, măcar că și sume cât de neînsemnate încă sunt bineprimite, preotul este dator a raporta Oficiului Protopopes, că a încercat a face colectă, însă aceea nu a avut nici un rezultat, iară Protopopul în restimpul până în 28/15 Februar 1909 va raporta Ordinariatului Arhiepiscopesc despre toate acele biserici ale districtului unde colecta încercată a rămas fără nici un rezultat.

6. Colecta intrată din Arhidieceza întreagă până în 28/15 Februar 1909, o vom subșterne într-o singură sumă Sfântului Scaun Apostolic al Romei.

Nu ne îndoim, că preoții noștri nu vor cercă tot chipul posibil să satisfacă acestei înalte dispoziții fiind vorbă nu numai de creștini, ci și de frați de ai noștri.

Răscumpărarea felicitărilor. Constatăm primirea următoarelor sume: ca răscumpărare a felicitărilor de sfințele sărbători:

p. f. *Internatului de fete*: Dr. Iacob Radu, Hațeg, 10 cor. Aur. Hârșan, Cenade, 5 c.

p. f. *Orfanotrofului*. Ilie Magda, Blaj, 1 cor. Ioan Albon, Doștat, 5 cor. Arton Popa, Reghin, 3 cor.

p. f. *Masa studenților*: Dr. Eugen Bran, Teaca, 10 cor. Tit. Bud, Sighet, 10 c. Ioan Boer, Lechința, 10 cor. Const. Colbazi, Spring, 3 cor. A. C. Domșa, Blaj, 3 cor. Gavril Precup, Blaj, 2 cor. Carolina Pop, Morlaca, 4 cor. Aurel Hârșan, Cenade 11 c. Blaj, la 25 Ianuarie 1909.

Cassa centrală Arhidiecezană.

Boicotarea comercianților magiari din Blaj. Ziarele magiare aduc știrea că românii din Blaj, ar boicota pe negustorii magiari, încât aceia nu-și pot vinde nici chiar lemnușele. Bine ar fi dacă ar fi drept. S'a început o mișcare de felul ăsta, dar, puțini sunt cei ce o țin. După semnele de dragoste ce li s'au arătat Românilor, eră firească și întemeiată o atare pornire. Durere, sunt așa de puțini, cei ce o știu apretia. În primul rând, cu regret trebuie să o spunem, i-și dau banii străinilor damele. Fie zis între noi comercianții din Blaj nu sunt unguri, ci ovrei, cari cu ori ce ocazie sunt contra noastră. Notița ziarelor magiare o credem de un memento! pentru ce e cu pricepere!

O rectificare. Ni-se cere cu insistență publicarea următoarei rectificări: Apoi frate „credinciosule!“ Pare ai greșit cu computul așa numiților „basterzi“, ori pe cum noi îi numim nelegiuiți! Iacă îți șoptesc așa — la urechie — să nu audă lumea mare, că în Sanislău în cei 30 de ani numărul lor a fost 128, și așa pe tot anul a căzut câte 4—5 inși și nu pe 4—5 ani câte unul! Dacă nu crezi vino și vezi! Așa dară aci la slab exemplu te-ai provocat. Sanislău la 15 Dec. 1908. *Alexă Pop*, protopop.

Pentru analfabeți. Primim următorul concurs. Despărțământul Abrud-Câmpeni al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, dorind a contribui la răspândirea cetitului și scrisului, prin aceasta publică concurs pentru 2 premii de câte 30 cor., în total 60 coroane, pentru instruirea în cetire și scriere a analfabelilor adulți din teritoriul acestui despărțământ. Preoții sau învățătorii, cari doresc a obține aceste premii, să se însinue la directorul desp. până în 1. Maiu n. 1909 având a dovedi cu documente de încredere că, au instruit cel puțin 10 analfabeți. Din ședința comitetului cercual a desp. Abrud-Câmpeni al „Asociațiunii“, ținută la 28 Decembrie 1908. *Romul Furdui*, dir. desp. *Demetriu Goia*, secret. desp.

Știri literare. Am primit zilele acestea o frumoasă monografie asupra activității de botanist a regretatului *Florian Porcius*, scrisă de profesorul Dr. Ambrosiu Chetian, dela gimnasiul nostru. — Alt profesor dela noi dl Ales. Ciura a tipărit la Orăștie o colecție aleasă de *Colinde*, adunate de elevii săi. — Advocatul Mariu Theodorian a publicat un studiu asupra temei *Recăsătorirea preoților*, ca răspuns la broșura rep. Dr. Vas. Găină dela Cernăuți, care concludă, în favorul recăsătoririi. Dl Theodorian dovedește, că faptul acesta e în contradicție cu canoanele bise-

ricei orientale. — La Sibiu a apărut de sărbători o colecție de glume și caricaturi publicate de cunoscutul autor al Calindariului Posnașului, dl Ermil Borcea. Cartea poartă titlul: *Bobârnaci și Bazacoani și are o copertă colorată*. Ea va procura fiecărui cetitor momente plăcute. — Tot la Sibiu au apărut *Lecții de pedagogie de Dr. Petru Șpan*, o lucrare serioasă, cuprinzând lecțiile predate de autor din studiile pedagogiei. Ele pot fi de folos învățătorilor noștri.

Calendar. Ni s'au mai trimis: *Calendar pe anul 1909 pentru catolicii de ritul latin din Moldova*, anul VII. Bacău. În partea literară bucăți de cuprins religios în proză și poezie. *Calendarul ilustrat al Bibliotecii pentru toți pe anul 1909* cu numeroase ilustrații și fragmente ori bucăți întregi din cele apărute în cunoscuta publicație de popularizare.

Necrolog. † *Iacob Teusan*, diriginte al dominiului episcopesc din Holod, a repausat după un morb îndelungat, suportat cu resignațiune creștinească și după ce a fost provăzut cu sfințele Taine ale muribunzilor, în Holod la 8 Ianuar 1909, în anul al 41-lea al etății și 17 al fericitei sale căsătorii. Condolențele noastre.

— † *David Radeș de Kis-Berivoj* fostier arhidiecezan, după un morb lung și greu, provăzut cu mângâierea dreptilor, a repausat în Domnul Vineri în 29 Ianuar n. la 1/2, 12 oare a. m. în al 45-lea an al etății și în al 13-lea al fericitei sale căsătorii. Condolențele noastre îndureratei familii.

— † *Zoe S. V. Ramonșian*, elevă de cl. III. civilă și-a dat nevinovatul său suflet în mâinile Creatorului în 5 Ianuar n. 1909 împărtășită fiind cu sf. Sacramente ale muribunzilor, în anul al 15-lea al etății.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

E. D. M. N-avem spaț pentru astfel de polemii fără rost. Mai bine e, să vă rectificați acolo unde a-ți fost atăcat.

S. G. Poate, că greșiți în apretieri, necunoscând pe autorul schiței. Poate vă vom scrie.

A. I. De ce turburarea aceasta, când atunci imediat v'am dat un avans la postă noi suntem vina, că nu la-ți cetit?

Mamelor cari lăptează

copilașilor, dă puteri nouă și sporește laptele Emulsiunea SCOTT.

Oboseala

dispare, micul copil prosperează, devine frumos și robust.

La toate crizele maternității, Emulsiunea SCOTT dă putere, curaj, afară de acestea, are gust plăcut și se mistue ușor.

Prețul unei sticle originale e 2 cor. 50 fleri.

Se află în ori ce farmacie.

Când cumperi Emulsiunea de SCOTT să fi cu luarea aminte la marca scutitoare Pescarul.

(47) 16—22.

Sirolin

produce poftă de mâncare îngrașă, oprește tusa, regulează secrețiunea, și oprește asudarea peste noapte.

Se recomandă zilnic de medici și profesori contra
officei, guturaiului, tusei măgărești, scrofulei
și influenței

Fiindcă sunt imitațiuni fără preț se ceri todeauna
pachetare originală de „Roche“.

F. Hoffmann-La Roche et Cie,
Basel (Helveția).

„Roche“

La ordin medical îl primești din ori ce farmacie.
— Prețul unei sticle 4. — cor. —

(4) 2—35

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

52

Capitlul XLIV.

Quo vadis?

Dela mântuirea sa prin Calpurnius Piso, Plautus se ținea ascuns la una dintre moștile aceluia și primea din când în când știri dela părintescul său amic; când însă află despre moartea aceluia, nu se mai putu suferi, se rămână altul în acel loc singuratic. Aci nu avea pe nimeni, cui să-și ușureze inima, măcar că tare mult dorea se facă acoasta. Atunci, când, atârând pe stâlpul de martir, văzu moartea dinaintea ochilor, se gândea cu durere la iubii săi, totodată însă privea plin de speranță spre cer, și din inima sa se ridică strigătul arzător: „Doamne, viu la tine! Ie-mă la tine!”

În loc de moarte însă i-se arată deodată libertatea, și în bucuria inimei sale el nu crezută altceva decât, că a fost mântuit prin o minune puternică a Dumnezeului celui nou. Fă umplut de un simțământ de bucurie nespūsă și inima sa iubilă în fața Dumnezeului celui nou; îl cuprinse o dorință mare, de a cunoaște în întregime pe Atotputernicul și în rugăciunile sale fierbinți promise, că singur pentru acela va trăi și muri. Totodată însă simți o dorință nespūsă, de a fi lângă apostolii cei mari, cari au văzut cu ochii proprii pe Măestrul dumnezeesc, cari au sorbit din gura lui sfântă învățăturile adevărului.

De asemenea dorea se vază și pe mamă-sa și pe Lydia; acum, când eră într-o credință cu ele, acum traiul cu dănele trebuia se fie un nou izvor de bucurie și de fericire. Însă gândul, că Lydia a putut se peară în orașul arzând, îi sfâșia inima. Nu-l mai reținea nimic; ca pe aripile orcanului grăbi el spre Roma.

Prima vijelie trecu preste apostoli, fără a-i lovi, și Plautus eră plin de bucurie, când într-o sară îi întâlni în vila lui Pudens, unde găsi și pe mamă-sa. Ei s-au ținut ascunși într-o casă aproape ruinată de pe tărmlul Tibrului și acum erau ocupați cu adunarea oitelor împrăștiate. Eră însă atât de greu, se le găsescă pe toate, pe cari le-a împrăștiat lupul infuriat. Cu toate acestea ei nu despareră, și Petru se încumetă se meargă chiar și ziua în oraș și în locuințele săracilor, pentru a adună pe membrii comunității celei sfinte și a-le fi mângăitorul și sfătuitorul lor.

Copiii săi credincioși țineau cu iubire intimă lângă păstorul lor și îl rugau, să nu se espună pericolului. Petru însă nu cunoștea frica. Când ei îl îndemneau, să se rugieze, el zicea: „Din gura Măestrului am văzut cuvântul cel mare: „Paște oile mele! Paște mieluseii mei! Vedeți, mieluseii mei, eu vă iubesc, vă iubesc! Și fiindcă vă iubesc, de aceea rămân la voi! Un păstor bun își

dă viața pentru oile sale! Simbriașul însă le părăsește, când vede, că vine lupul.”

Când însă după moartea Sabine perzeceția începă din nou și mai cu vehemență decât mai înainte, atunci creștinii îl rugară cu insistință, să fugă. Și de astădată și Pudens a fost pe partea rugătorilor. „Doamne,” zise el, „ce vom face, dacă ni-se va luă păstorul? Dacă lipsește păstorul, atunci se respiră oile și lupul are lucrul ușor! Ascunde-te baremi până atunci, până când trece viorul prim.”

Și toți îngenunchiară înaintea lui și-l rugară, să-și mântuiască viața cea scumpă. Atunci el își acoperi ochii cu mâinile și vorbi cu voce tremurătoare: „Cum se va răsplătesc iubirea voastră cea mare?”

Și ei strigară cu ochii plini de lacrimi: „Binecuvântă-ne, binecuvântă-ne!”

Atunci el își întinse brațele și făcu peste ei semnul crucii. Apoi strânse pe fiecare în brațe și-i sărută pe obraji.

Eră sară, când Petru părăsi orașul. Plautus și un sclav de alui Pudens îi însoțau.

Ieșind prin poarta appică, ei înaintau în tăcere prin întunec; deodată însă Petru se opri și deschise ochii mari. „Ce-i asta?” întrebă el încet. „O lucrare îmi vine în față, ca și când soarele s-ar fi coborât pe pământ.” Apoi fața i-se luminează, ca și când ar fi fost inundată de razele soarelui; ochii săi priveau încântați și gura părea, ca vrea să i-se deschidă pentru a scoate un strigăt de bucurie.

Dinaintea lui, încunjurat de lumină cerească, văzu el pe iubitul său Măestru, pe Mântuitorul cu cununa de spini, crucea pe umeri, aplecat, aproape înfrânt sub povara cea grea. Pe fața cea sfântă zăcea tristețea adâncă și o privire muștrătoare din ochiul dumnezeesc atinse pe moșneag.

Acesta căzu la pământ, cuprins de durere, carea îi sfâșia inima. Ochii săi, acești ochi blânzi de apostol, se umplură cu lacrimi și el își întinse cu dor mâinile spre Măestru, pentru a-i luă povara. Buzele sale se mișcară lin și el întrebă cu voce nădușită: „Quo vadis, Domine? Quo vadis?”

Și el auzi o voce lină, asemenea zuzuitului vântului de dimineață; aceasta vorbi cu întristare: „Vin, ca se mă las, se mă restignească încă odată.”

Atunci lacrimile moșneagului curseră și mai tare și el suspină: „O Doamne, o Doamne?...”

Vocea cea iubită nu se mai auzi: Domnul a dispărut.

Petru însă se aruncă în pulbere și sărută pământul cel sfânt, pe carele l-a atins piciorul Măestrului.

În sfârșit Plautus îndrăzni se întrebe: „Cu cine vorbești, Doamne? Noi nu vedem pe nimeni!”

„Am văzut pe Domnul meu cel iubit!” zise Petru cu tristețea.

„O, Doamne, ce zici? Eu am simțit un fior trecând peste sufletul meu și mă adică, ca vântul de primăvară...”

„Acela a fost Domnul! El purtă crucea pe umeri și cununa de spini pe cap. O Doamne... Doamne!”

Și ce a vorbit el, divinul?”

„S'a uitat la mine așa de întristat, ca atunci, când cocoșul a cântat a treia oară și zise: „Vreau se merg la Roma, ca se mă restignească din nou.”

„Nu te înțeleg, Doamne” zise Plautus. Petru nu răspuse nimic; el sărută încă odată pământul, luă cu degetele pulbere de pe stradă și o presără pe capul seu.

Apoi să ridică și-și îndreptă pașii îndărăpt spre Roma, așa că Plautus îl întrebă mirat: „Unde mergi, Doamne?”

Și Petru privi în sus la colina vaticană și zise: „Merg la Roma, ca să mor pentru iubitul meu Măestru.”

* * *

Puține zile după aceea cei doi apostoli fură prinși și aruncați în închisoarea marmertinică. Când află Nero despre aceasta, strigă triumfător: „Acum vreau să arăt, că eu sum mai puternic decât Dumnezeul nazarinilor; voi pune să-i răstignească.”

În oraș însă se lăți vestea despre lucruri miraculoase, ce s'ar fi întâmplat în închisoare. Cei doi apostoli anunțară cu atâta putere învățătura cea nouă, încât păzitorii și mai mulți ca patruzeci de alți prizoneri se dechiarară de aderenți ai aceleia și oftau cu sete după apa cea sfântă. În închisoare însă nu eră nici un picur de apă. Atunci Petru să aruncă la pământ și să rugă la Dumnezeul său, și uite: s'a întâmplat o minune nouă: din stânca cea tare, uscată, eși un izvor, cu al cărui apă Petru botează pe cei convertiți.

Când împăratul auzi despre astfel de știri, strigă infuriat: „La moment să-i răstigniți, căci altcum î-mi seduc întreg orașul!”

Pe la amezai soldații împăratului conduseră pe cei doi apostoli, pe strada ostiensică, afară la moarte. Poporul roman, carele a auzit atâtea mirozenii despre ei, să adună cu grămada, spre a-i vedea murind. El așteptă o minune! S'a întâmplat însă ceva grozav, ceva înspăimântător; din cerul senin să aieptă un fulger asupra acoperișului de aur al templului lui Jupiter.

Poporul l-a văzut și scoase un țipet de groază; ochii rămaseră zgâiți spre porțile de bronz, din cari năvăliră preoții îmbrăcați în alb și duseră o veste înspăimântătoare în oraș: halele cele sfinte erau distruse, statua de aur a zeului celui mai înalt a fost topită prin fulger, iar preotul superior zăcea trăznit la picioarele altarului.

Mulțimea urmă în tăcere convoiului, când să auzi de odată o voce: „Asta a făcut-o Dumnezeul creștinilor! El este mai puternic decât toți zeii cei vechi! Este mâniaș, pentru că preoții săi superiori sunt târâiți la moarte.”

Poporul murmură și strigă amenințător, ca bătrânii să fie liberați. Soldații însă își întoarseră lăncile contra poporului și-l respinseră îndărăpt; cu toate acestea însă mulți înși sărutară poala hainei lor și ziceau: „Rugați-vă pentru noi la Dumnezeul vostru!”

(Ve-urme)

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa
Redactor respnz.: Augustin Gruția.

„Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia românească „Mugurul” însoțire economică-comercială în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde altoie de viță de vie de toate speciile pe cum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea dă instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 14-52

Traian A. Todorescu, producător de vinuri în Világos (Șiria) lăferează vinuri foarte bune, și curate după dealurile cele mai renumite, dela 50 ltr. în sus (în engros) cu prețuri moderate deposituri: Musca-măderat, Galșa, Șiria, Covasint, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la dorință prospecte gratuite.

(49) 11-52

„Sădirea și cultivarea viei” de

Nicolae Pop.

Prețuri: 2 coroane + 20 fleri porto. Se poate procura dela Librăria seminarială din Blaj—Balázsfalva.

Rog să o tai și să o păstrezi. □□□□□□

La plătiri în rate numai

atunci am putea răspunde, dacă am mări prețul cu 100 până la 150 procente. — Prețul de tot moderat arătat de noi să înțelege numai la solvire momentană ori contra ramburs.

Oroloagele de aur Rem. Electro pentru domni și doamne, sunt gravate, ornate și au 3 capace, cu cadran și minuter aurit ori argintat. Pentru asigurarea acurateței să dă garanță în scris pe 3 ani.

Prețul unui orologiu e 14 cor.

E. Weiss, Wien, XV/1, Kellinggasse 1/18.

Rog să o tai și să o păstrezi. □□□□□□

(3) 2-10

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până ce nu vei cere dela mine Pretcurenti Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor. Delaware costă mia 100 cor. □□□□□

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőseged, Somogy megye. (50) 10-25

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric (46) 12-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre întoarcere cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania”

din Sibiu (45) 12-52

intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 95.816.412 coroane. capitale asigurate asupra vieții: 9.882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4.484.278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4.028.113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etajiu I, curtea I

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Bilanțul pe anul al II-lea 1908.

Contul bilanțului.

Active.		Vagyon.	
Numărar în cassă	Pénztármaradvány	C	6.966·07
Imprum.-Escompt	Leszámitolt váltok	C	176.422·—
» » cu intabulare	» » jelzálogra		210.789·—
» Hipotecar	Jelzálog kölcsön		37.817·—
» Personal	Kötvény		2.540·—
Mobiliar	Felszerelés		1.497·06
Cto curent, Spese de } protest și proces }	Folyó számla, Per és } óvatotási költségek }		179·67
			<u>436.210·80</u>

Contul profitului și pierderilor.

Egite.		Kiadás.	
Interese la depuneri capit. } » » ridic. }	Tőkésített betéti kamatok } Felvett }	C	3.220·39
» de reescompt	Visszleszámitolási		283·25
» » credite hipo- } » » credite hipo- } » » credite hipo- }	Átruházott jelzálog } » » kölcsön kamatok }		13.427·43
Contribuție directă și } comunală }	Állami és községi adó	C	1.482·29
Contribuție după inte- } rese la depuneri }	Adó betéti komatok után		350·36
Spese: cancelariale	Íródai költségek		1.804·38
Salare	Fizetések		3.339·24
Chirie	Házbér		768·—
Marce de prezență	Jelenléti jegyek		385·—
Amortizări	Törlesztések		166·34
Profit curat	Tiszta nyereség		9.578·82
			<u>35.635·19</u>

Mérlegszámla.

Pasive.		Teher.	
Capital social	Alaptőke	C	100.000·—
Fondul de rezervă	Tartalék alap		3.046·05
Depuneri spre fructificare	Betétek		85.120·04
Depozite de cassă	Letétek		15.414·52
Credite hipotecare cedate	Átruházott jelzálog kölcsön		12.193·—
Reescompt	Visszleszámitolás		199.790·—
Creditori	Hitelezők		2.507·44
Interese anticipate	Előlegezett kamatok		8.470·53
Dividendă neridicată	Fel nem vett osztalék		90·40
Profit curat	Tiszta nyereség		9.578·82
			<u>436.210·80</u>

Nyereség és veszteség számla.

Întrate.		Bevétel.	
Interese Escompt	Váltóleszámitolási kamat	C	29.268·70
» Hipotecar	Jelzálog kölcsön kamat		3.240·85
» Credit personal	Kötvény		175·54
Proviziune	Jutalék		2.950·10
			<u>35.635·19</u>

Diciosânmărtin, din ședința direcțiunei ținută la 26 Ianuarie 1909.

D i r e c -

Gavril Precup m. p. Alexandru Maior m. p. Ioan Anca m. p.
 prezident. Nicolae Todoran m. p. Dr. Romul Boilă m. p.

S'a revăzut și aflat în consonanță

Diciosânmărtin, la

Alesiu Viciu m. p. Iosif Lita m. p.
 prezident. membrii comitetului

ț i u n e a

Dr. D. Szabó m. p. Dr. Alexandru Morariu m. p. V. G. Maior m. p.
Victor Muntean m. p.

cu cărțile duse în ordine.

26 Ianuarie 1909.

Danil Boilă m. p. Iuliu Popp m. p.
 de supraveghiere.